

Høringsuttalelse – Private høyskoler og fagskoler i samfunnets tjeneste

Presisere vilkåret ”komme studentene til gode”

Ekspertgruppen mener at vilkåret som fastsetter at offentlige midler og egenbetaling skal ”komme studentene til gode”, krever presiseringer for å utgjøre en praktisk rettesnor for hvordan midlene kan benyttes. Ekspertgruppen foreslår at det tydeliggjøres at midlene kun kan benyttes til aktiviteter som støtter opp om de lovpålagte formålene som fremgår av sektorlovgivningen, og for øvrig av tilskuddsbrev.

Noroff vurdering

Noroff er positive til ekspertgruppens anbefaling om at ”fanebestemmelsen” i lov om universiteter- og høyskoler og fagskoler gis ett tillegg om at tilskudd og egenbetaling skal komme studentene til gode ”etter formål angitt i denne lov”.

Vi er ikke enig i at det skal normeres en tidshorison for vurdering av egenkapitalens størrelse, all den tid dette vil gripe inn i institusjonenes nødvendige handlefrihet. Det kan også være i strid med aksjelovens krav.

Dersom driften i en privat høyskole eller fagskole er god og i henhold til NOKUT godkjent kvalitet, skal studenten være sikret god og forutsigbar kvalitet. Dermed har offentlig tilskudd og/eller skolepenger kommet studenten til gode.

Forslag til ny økonomisk regulering - utdeling, avvikling og opphør

Ekspertgruppen mener prinsipielt at reglene bør harmoniseres for alle institusjoner, uavhengig av om de mottar tilskudd eller ikke. Ekspertgruppen har lagt til grunn at dagens utdelingsforbud for private høyskoler med tilskudd skal videreføres.

Ekspertgruppen mener at udelingsregulering alene ikke er et tilstrekkelig virkemiddel, fordi det er flere alternative muligheter for å føre midler ut av virksomheten, blant annet fra driften, fra handel med nærstående og gjennom egenkapitaltransaksjoner. Ekspertgruppen er delt i spørsmålet knyttet til regulering av utdelinger og tilhørende regulering avvikling og opphør for institusjoner uten tilskudd.

Tre medlemmer, inkl. ekspertgruppens leder

Medlemmene foreslår en regulering der det fortsatt skal kunne drives akkreditert og ikke-akkreditert utdanning i samme institusjon, men med utdelingsforbud i den akkrediterte delen av virksomheten. Tilsvarende må det økonomiske oppgjøret ved avvikling og opphør av virksomheten reguleres for å unngå at eier bygger opp en stor egenkapital fra løpende overskudd, som tas ut som likvidasjonsutbytte. Som grunnlag for å gjennomføre reguleringen skal det stilles krav til regnskapsmessig skille mellom akkreditert og ikke-akkreditert virksomhet. Forslaget åpner ikke for godtgjøring til egenkapital i den akkrediterte delen, noe som kan begrense tilgangen på kapital.

Tre medlemmer

Disse medlemmene mener at dersom private fagskoler og høyskoler tilbyr studier i overensstemmelse med akkreditertstudieprogram, og driften for øvrig skjer i henhold til NOKUT-akkreditert kvalitetssikringssystem, skal studenten være sikret god og forutsigbar kvalitet. Medlemmene legger vekt på prinsippet om at kapitalkostnad er en ordinær og relevant virksomhetskostnad. Medlemmene foreslår et krav om at utdeling ikke kan bringe bokført egenkapital lavere enn 20 prosent av bokført verdi på eiendelene i virksomheten, og at utdeling kun kan foretas basert på sist avlagte og revisorbekreftede årsregnskap.

Noroff vurdering

Noroff er av den oppfatning at private aktører skal kunne heve avkastning på investert kapital (utbytte). Vi legger imidlertid til grunn gjeldende praksis og forståelse av dagens regelverk hvor det er forbud mot utdeling av utbytte for institusjoner som mottar statstilskudd.

Det avgjørende prinsippet er at private investorer som tar finansiell risiko for å utvikle og bygge opp fagskoler og høyskoler må kunne få avkastning på investert kapital. Dette vil gi et rikere og bredere undervisningstilbud innen høyere utdanning som kommer samfunnet til gode. Gis det ikke adgang til å ta utbytte så vil det hindre/hemme igangsettingen og utviklingen av nye private institusjoner innen høyere utdanning, samtidig som det vil vesentlig svekke mulighetene for videre utviklingen for eksisterende aktører.

Utviklingstrekk og momenter som understøtter vårt syn er:

- *Utdanning globaliseres og digitaliseres. Det vil medføre store endringer i utdanningssektoren i årene som kommer. Norge vil fremover trenge både mer kapasitet og mer nyskapning innen høyere utdanning for å utvikle og*

tilpasse utdanningene til nye behov. Private aktører vil være en viktig bidragsyter i denne utviklingen.

- *Styring og utvikling innen høyere utdanning bør primært bygge på kvalitet - ikke finansieringsform. NOKUT har, og må fremover, ha en sentral rolle her.*
- *Private aktører vil bidra til økt nyskaping, dynamikk og konkurranse og dermed bidra til å styrke kvaliteten i høyere utdanning.*
- *Privatisering og liberalisering av markeder er en dominerende trend på en rekke områder i samfunnet. Utdanningssektoren vil også nyte godt av private eiere satser kapital og kompetanse på å utvikle institusjoner innen høyere utdanning. Det vil gi økt mangfold og nyskaping. I dag har vi i Norge flere sektorer der private løser samfunnsoppgaver sammen med offentlig aktører. Barnehager, helsetjenester og energi sektoren er noen eksempler der private styrker det totale tilbudet i samspill med det offentlige tilbudet. Det vil derfor styrke høyere utdanning i Norge at privat kapital og kompetanse settes i arbeid for å utvikle eksisterende og nye private fagskoler og høyskoler.*

Vi er av den oppfatning at selskapslovgivningen setter så tydelige krav til styrets vurdering av forsvarlig egenkapital, at vi ikke ser behov for å sette normative forhåndstall som skal regulere utdeling av utbytte.

Noroff stiller seg også bak vurderingen og forslagene til Dahl, Hallbing og Lind om at det ikke er behov for regulering ifm avvikling av private fagskoler og høyskoler som ikke mottar statstilskudd. For private fagskoler og høyskoler som mottar statstilskudd støtter vi deres forslag om at en andel av likvidasjonsutbytte tilsvarende innskutt egenkapital kan tilfalle eierne.

Krav til foretaksform

Ekspertgruppen foreslår å innføre krav om at virksomhet som driver akkreditert høyskole- eller fagskoleutdanning, skal være organisert som enten aksjeselskap eller stiftelse. Ekspertgruppen mener krav til denne type foretaksform, hvor det er et tilhørende regelverk, vil kunne bidra til sterkere ansvarliggjøring av styret, og redusere risikoen for sammenblanding av foretaksøkonomi og privatøkonomi. Videre bidrar aksjeloven og stiftelsesloven, med tilhørende krav i regnskaps- og revisorloven, til større grad av etterprøvbarehet og åpenhet i økonomiforvaltningen.

Noroff vurdering

Noroff stiller seg positive til ekspertutvalgets anbefaling om at private universiteter, høyskoler og fagskoler skal være organisert som enten aksjeselskap eller stiftelse.

Styreansvar for fullført påbegynt utdanningsår

Ekspertgruppen foreslår at styret får et utvidet ansvar for å sikre at studentene får fullført et påbegynt utdanningsår. Dette ansvaret innebærer at styret før et nytt utdanningsår påbegynnes må kvalitetssikre, og vurdere konkret, om det er grunnlag for drift hele studieåret gjennom.

Noroff vurdering

Dette er en naturlig vurdering som ethvert ansvarlig styre i en privat utdanningsinstitusjon må gjøre. Noroff er positive til at dette presiseres.

Økonomisk avgrensning av den regulerte virksomheten

Ekspertgruppen mener at i virksomheter som driver akkreditert utdanningsvirksomhet, og som samtidig driver annen virksomhet, må det sikres at midlene som stammer fra tilskudd og egenbetaling benyttes til den akkrediterte delen av driften. Den foreslår derfor å stille krav om regnskapsmessig skille mellom akkreditert og ikke-akkreditert virksomhet, samt mellom ulike former for akkrediterte virksomheter i samme rettssubjekt. De samlede kravene til presentasjon av regnskapet vil utgjøre en sentral del av kontrollen med at inntekter som stammer fra tilskudd eller egenbetaling benyttes til den akkrediterte delen av driften. Videre vil dette synliggjøre at det ikke foregår ulovlig kryss subsidiering.

Noroff vurdering

Vi stiller oss positive til ekspertutvalgets anbefaling om at private universiteter, høyskoler og fagskoler skal følge regnskapslovens bestemmelser, og til at virksomhetene skal ha statsautorisert eller registrert revisor. Vi er også positive til at virksomheten, uavhengig av størrelse, skal føre delregnskap for ulike akkreditert virksomheter (universiteter, høyskoler og fagskoler), og andre aktiviteter.

Vi er derimot ikke enig i at man skal gå lengre med å gi informasjon om virksomheten enn det som fremgår av regnskapslovgivningens og selskapslovgivningens bestemmelser.

Krav til rapportering

Ekspertgruppen går inn for at rapporteringsplikten til Database for statistikk om høgre utdanning (DBH) utvides til å omfatte alle institusjoner med akkreditert utdanning. Rapporteringsplikten vil omfatte regnskap og øvrig rapportering, i tråd med rapporteringskravene institusjoner med tilskudd har i dag.

Noroff vurdering

Noroff er positive til ekspertgruppen sin anbefaling til at alle private universiteter, høyskoler og fagskoler får rapporteringsplikt til DBH, såfremt rapporteringen omfatter informasjon som utdanningsinstitusjonene normalt vil måtte medta, eller utarbeide i forbindelse med, avleggelsen av sitt årsregnskap iht regnskapslovgivningen, med tillegg av informasjon på lik linje med dagens rapporteringsplikt om virksomhetens budsjetter og ledelseskommentarer. Informasjon utover dette vil skape merarbeid. Informasjon utover dette bør rapporteres som ledd i gjennomføring av tilsyn.

Handel med nærstående

Ekspertgruppen mener at dagens generelle krav om at vederlag i transaksjoner med nærstående ikke kan overstige alminnelige forretningsmessige vilkår og prinsipper for prisfastsettelse mellom uavhengige parter, bør lovfestes i sektorlovgivningen. Forslaget innebærer ikke begrensninger i adgangen til slike transaksjoner, men at institusjonene må kunne dokumentere at transaksjonen ikke innebærer overkompensasjon for ytelsen institusjonen kjøper.

Noroff vurdering

Det er vårt syn at aksjelovens §3.8 og §3.9 i tilstrekkelig grad regulerer transaksjoner mellom nærstående selskaper, og at det derfor ikke er behov for ytterligere regulering i en særlov.

Tilleggsdokumentasjon

Ekspertgruppen viser til at regnskapsmessig skille sikrer at regnskapet gir økonomisk informasjon om den regulerte delen av virksomheten. Spesielle krav utover regnskapslovens krav, kan gi informasjon som er spesielt innrettet mot å håndheve den særskilte økonomiske reguleringen i sektorlovgivningen. Ekspertgruppen har nærmere forslag om hvilke opplysninger som bør fremgå av noter til regnskapet.

Noroff vurdering

Noroff er positive til ekspertgruppens anbefaling om at private universiteter, høyskoler og fagskoler skal følge regnskapslovgivningens bestemmelser. Vi er derimot ikke enig i at virksomhetene i sitt offisielle årsregnskap med noter skal gi mer informasjon enn det som følger av selskaps- og regnskapslovgivningen. For å oppfylle selskaps- og regnskapslovgivningens bestemmelser er man nødt til å utarbeide underdokumentasjon. Slik informasjon kan tilsynsmyndighet heller få ved forespørsel. Styret er ansvarlig for alle deler av selskaps virksomhet, og vi finner

ikke at det har noen egenverdi at styret (og daglig leder) skal avgi tilleggserklæringer.

Vi er ikke enig i at virksomheten i note til årsregnskapet skal redegjøre for planlagt bruk av egenkapitalen. Dette vil kunne medføre en offentliggjøring av virksomhetsinterne planer som kan gi uheldige konsekvenser. Slik informasjon bør heller gis på forespørsel fra tilsynsmyndighet.

Salg/fusjon og fisjon

Ekspertgruppen mener det ikke er grunnlag til å regulere salg av virksomheten. Ekspertgruppen mener ikke det er grunn til å begrense institusjonenes mulighet til fusjon eller fisjon, men at tilskuddsyter og NOKUT i slike prosesser skal få forelagt dokumentasjon som viser at midlene blir ivaretatt etter loven.

Noroff vurdering

Noroff slutter seg til ekspertgruppens anbefaling.

Tilsyn og kontroll

Ekspertgruppen mener at tilsyn og kontroll med offentlig tilskudd og egenbetaling bør bygge på effektivitet og forutberegnelighet. Et tydelig regelverk er vesentlig i denne sammenhengen. Det er også nødvendig med gode verktøy for å gjennomføre løpende kontroll og eventuelle tilsyn. Ekspertgruppen mener at dagens virkemidler er for svake.

Tilsynsorganet bør få myndighet til å utforme nærmere bestemmelser om tilsynsvirksomheten. Ekspertgruppen mener det generelt må fastsettes klarere hjemler knyttet til tilsyn og kontroll enn det som foreligger i dag.

Ekspertgruppen anbefaler at NOKUT får i oppgave å føre tilsyn med at tilskudd og egenbetaling blir benyttet i tråd med kravene.

Noroff vurdering

Noroff slutter seg til ekspertutvalgets anbefaling om at NOKUT i tillegg til faglig tilsyn skal føre tilsyn med private universiteter, høyskoler og fagskoler sin økonomiforvaltning iht lovverket. NOKUT som en uavhengig faglig instans legge til grunn rent faglige vurderinger og dermed gi forutsigbare rammebetingelser over tid.

Sanksjoner

Ekspertgruppen mener tilsynsmyndigheten bør ha klare muligheter til å iverksette sanksjoner dersom institusjonene ikke etterlever regelverket.

Ekspertgruppen foreslår å gi anledning til å kreve retting, kreve tilbakebetalt offentlig tilskudd, tilbakeholde tilskudd, kreve tilbake egenbetaling, trekke akkreditering eller ilegge karantene.

Noroff vurdering

Noroff er enige i ekspertutvalgets anbefaling om at NOKUT eller tilskuddsyter gis rett til å tilbakeholde statlige tilskudd, kreve tilbakebetalt statlige tilskudd, kreve tilbakebetalt studentenes egenbetaling, foreta tilbakekall av akkreditering eller ilegge karantene. Dette forutsatt at det først gis adgang til retting av pålegg og at det etableres klare bestemmelser som sikrer en rask og kvalitativt god klagebehandling.

Kristiansand, 1. juni 2015

For,
Noroff AS
Noroff University College AS
Noroff Fagskole AS

Lars Erik Torjussen (Sign.)
Adm. direktør
Noroff AS